

bylo při změnách, vyvolaných válkou, nastala-li tudíž ve svých důsledcích stejná změna, přestává býti — podle vyslovené intence stran —, měřítkem; a když nebylo ani tvrzeno, že by byla nastala nějaká podstatná změna v hodnotě domácí měnové jednotky ať již o sobě, nebo v poměru k jiným měřítkům, jež mohou býti za taková vzata (hodnota zlata, hodnota jiných ustálených valut), pak právem požaduje žalobkyně doplacení do této hodnoty. Tu nešlo ani jenom o nějakou pohnutku anebo o předpoklad bezpodstatné okolnosti, nýbrž o samu podstatu věci, o stálost hodnoty protiplnění žalovaného, při čemž si byly strany vědomy dosahu klausule a jejího účelu. Ona klausule nebyla stanovena jednostranně jenom na prospěch žalobkyně jako pronájemkyně, nýbrž byla by ku prospěchu také žalovanému, kdyby se bylo průběhem času došlo k tomu, že by se byl kurs domácí měnové jednotky proti dolaru byl zvýšil nad mez ve smlouvě stanovenou. Jakékoli kolísání hodnoty nad tyto meze chtěly strany souhlasnou vůlí vyloučiti pro protiplnění žalovaného, a chtěly, aby toto bylo ve své hodnotě stálé. Tomuto zjevnému účelu valutové klausule a tím také projevené vůli smluvních stran by se přičilo, kdyby dolar měl zůstat i nadále měřítkem hodnoty, ačkoli se k tomu účelu nehodí z příčin obdobných jedinému tehdy myslitelnému důvodu, t. j. válce, v důsledcích však stejných. Nebylo by tu dosaženo ustálení hodnoty protiplnění žalovaného, kterého si obě strany přály, nýbrž vedlo by to k opaku, kterého strany nechtěly. Nejde tu ani o nějaký omyl, který by se dal počítat jenom na vrub žalobkyně. V omylu nebyla v době smlouvy žádná strana, protože podle poměrů té doby bylo lze americký dolar považovati za měnu pevnou, ustálenou, a proto za vhodné měřítko hodnoty. To uznává také žalovaný. S možností, že by hodnota dolaru byla změněna umělým zásahem zákonodárné moci, žádná strana nepočítala a nebyla by žádná z nich přistoupila na to, aby dolarové měně byla dána funkce měřítka, kdyby byla měla za to, že se k té potřebě nehodí. Nesejde ani na tom, že snad dolar neztratil na kupní síle ve své vlasti, protože podle toho, co bylo uvedeno, nebylo stranám vodítkem to, co lze snad pořídit za dolar ve Spojených státech, nešlo jim také o dolar jako platidlo, nýbrž o měřítko hodnoty, kterým však umělým zásahem býti přestal.

Čís. 15101.

Bylo-li na nemovitosti již vloženo nucené právo zástavní za vykonatelnou pohledávku, nezkoumá exekuční soud při povolení navržené dražby ani exekuční titul ani totožnost dlužníka s vlastníkem nemovitosti.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, R II 5/36.)

Vymáhající strana navrhla exekuci nucenou dražbou nemovitosti knihovně připsané Karlu Sch., na níž již dříve vloženo bylo nucené právo zástavní pro její vykonatelnou pohledávku. Exekuční titul svědčí proti Karlu Sch. staršímu, vlastníkem nemovitosti, jejíž nucená dražba byla

navržena, byl Karel Sch. mladší. První soud exekuci povolil. Rekursní soud exekuční návrh zamítl v podstatě proto, že exekuční titul nezní na vlastníka nemovitosti do dražby davané (§ 9 ex. ř.) a že tato nemovitost také není ve vlastnictví povinného.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Vzhledem ke knihovnímu vkladu vymáhané pohledávky na nemovitosti Karla Sch. nelze přisvědčiti názoru stěžovatelky, že rekursní soud rozhodl o rekursu osoby třetí, na dražebním řízení nezúčastněné a že Karel Sch. ml. k rekursu oprávněn nebyl, neboť jako vlastník nemovitosti zástavním právem pro vymáhanou pohledávku zatížené se stal alespoň formálně dlužníkem (srov. rozh. 11902 a 8781 Sb. n. s.). Exekuční soud následkem formálně pravoplatného nuceného vkladu práva zástavního nebyl povinen zkoumati exekuční titul, neboť ve smyslu návrhu vymáhající strany povolil nucenou dražbu na základě dřívější exekuce nuceným vkladem práva zástavního. Vždyť v takovém případě může vymáhající věřitel žádati za povolení dražby přímo u exekučního soudu a není ani třeba, aby předložil vyhotovení exekučního titulu (§ 138 ex. ř.). Pořadí pro uspokojení vymáhajícího věřitele se řídí nikoli podle poznámky o zahájení dražebního řízení (§ 135 ex. ř.), nýbrž podle zápisu nuceného práva zástavního (§ 88 odst. 2 a § 216 čís. 4 ex. ř.). Povolil tedy první soud exekuci správně podle žádosti. Odůvodnění napadeného usnesení není případné, poněvadž soud exekuci povolující nesměl již zkoumati totožnost osoby v exekučním titulu uvedené s vlastníkem v pozemkové knize zapsaným.

Čís. 15102.

Prekluse žalované strany podle § 398 c. ř. s. nastává sama sebou uplynutím lhůty k podání žalobní odpovědi; právo žalobcovů na vynesení rozsudku pro zmeškání není časově omezeno; otálení s návrhem na vynesení rozsudku pro zmeškání má význam jen pro otázku útrat podle § 48 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, R II 52/36.)

První soud zamítl návrh žalobkyně, by proti žalovaným byl vynesěn rozsudek pro zmeškání, ježto nepodali včas odpověď na žalobu (§ 398 c. ř. s.). Důvody: Při prvním roku, konaném dne 22. prosince 1934, byla žalovaným udělena třinásobná lhůta k žalobní odpovědi. Tato lhůta byla jim usnesením ze dne 22. ledna 1935 prodloužena do 11. února 1935. Žalobní odpovědi podaly žalované dne 6. února 1935, tedy včas. Mimo to jednala žalobkyně též se žalovanými při roku dne 2. března 1935, takže již z toho důvodu jest návrh žalobkyně bezpodstatný, jelikož nečinila námitek proti tomu a vzala žalobní odpověď na vědomí. Rekursní soud zrušil toto usnesení procesního soudu a uložil mu